

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 16 kor.
 Negyedévre 4 "

Helyben bázisos kedvezmény:
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Operettország vagyunk.

A magyar politikai helyzet vigasztalanságához egy oly jellemző tulajdonság is járul, amely a politikában amily ritka. éppoly veszedelmes szokott lenni. Az elmúlt év április havától huzódó válság felöltötte magára a nevetségesség öldöklős jellegét s teljesen egy primitív társadalmi viszonyok között élő elhagyott operettország képét mutatja annak a nemzetnek a haragja, amely inkább meghal, sem hogy kinevetni engedje magát.

Ausztria a maga elbizakodott nagyhatalmi gögijében intrikák, ármánykodások, felfelé és lefelé egyaránt gyakorolt »szelid nyomás«-ok által felzavarta pártjaink szövetségén alapuló kormányunk békés munkáját, s mikor a helyzet felborítása naiv politikusok előtérbe emelése által sikerült, — ellene állott minden olyan megoldásnak, amely mellett az alkotmányosságnak legalább a látszatát meg lehetett volna menteni.

A császári ház minisztere teljes erejéből azon működött, hogy a nemzeti kormányt ex-lexbe juttassa s azon fáradozott, hogy oly férfiakat juttasson a

hatalom élére, akik nélkülözik a politikai pártok bizalmát.

Ha azt látjuk, hogy jól öltözött és egyébként tiszteletre méltó urak emberek vállalkoznak arra, hogy előteremtik az okkupáció költségeit, építtetnek hadihajókat, csinálnak adótörvényt újat, megreformálják a választásokat — és helyreállítják az alkotmányos faktorok között megbomlott harmoniát s mindezt ígérik magának a királynak s ígérik akkor, midőn hat heti indennitást meg nem bírnak szavaztatni — a választáson pedig csak kudarcra számíthatnak — ez több, mint naivitás.

Vagy azt hiszik, hogy a nemzeti érzés minálunk már annyira megrokkant, hogy a parlamentet és az alkotmányt egyszerűen ignorálni lehet akkor, mikor milliárdokról van szó? Mind-ent, de mind-ent attól a menyországnak álmodott új népparlamenttől várnak, mintha a nemzet lelkét fogva tartó, jogfejlődésünkből önként következő reformokat egyetlen egy éjszaka elfeledni lehetne. Az »uj«, a »nép« parlament legfeljebb adni fog vagy 20 szociáldemokrata képviselőt, de a többi csak a régiben marad — s a hatvanhetes és negyvennyolcas jelszavak

fennmaradnak mindaddig, — míg a magyar törvénytár nem fogja tartalmazni az összes törvényeket, melyeket a politikai magyar nemzet egysége, haladása, ereje, fejlődése föltétlenül me követelnek.

Szomoru, de úgy van, hogy a nemzet másként magyarázta az alkotmányosságot, — mint ahogy azt a bécsi körök kommentálják. Szomoru, hogy ez a hamis magyarázat az ó-szabadelvű korszak természetes és törvénytelen születtje és hogy most ennek folytatására készülnek.

Ausztria, melynek alkotmánya szöges ellentétben álló természetű, a mi magyar alkotmányunkhoz képest, — soha sem fogja megérteni, hogy mit jelent az nálunk, ha az uralkodó és a parlament ellentétbe kerülnek! Mi pedig a magunk paraszi eszével nem tudjuk megemészteni az osztrák 14. §-st, amely a nemzeti önállóságot megfojtja!

Politikusaink közül sokan úgy gondolkodnak, hogy ennek az ellentétes magyarázatnak révén egyéb feladatuk nincsen, mint újabb és újabb formulákkal kielégíteni, hol a koronát, hol a nemzetet, a földet, az, hogy a magyar nemzetnek elismertessék mindenhez a joga,

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Napokról-lapokról.

Egyházmegyei írásainkban, amidőn az áldatlan politikai viszonyok valószínűvé teszik a prolongációt, szinte jól esik a »Nagyvárad Napló« ébersége, elsősorú, megbízható hírszolgálat. A Napló ugyanis úgy néha-néha időközönként egy-egy fővárosi levelet szokott kapni valószínűleg egyik erősen vidéki olvasójától. És ha az elfajta levelek nem is olyan nagyon szellemesek mint pl. az »esti levelek« de azért a Crotus Rubianus gyűjteményében nem megvetendő pozíciót foglalnának el. Nincs ugyan megemlítve bennök a Riska ténél sem, sőt még a jó egészségről sem esik szó, de annál nagyobb kaliberű, nem olyan flóberthirek és események latnak napvilágot.

Lányin, Samasán, Rampollán s több névtelenen keresztül végre öszentségéhez jut, hogy teljes keserűségével kifakadjon: »Ki lesz a győztes, még a római pápa sem tudja?!« Egyetlen vigasztaló, hogy a kedélyes levélíró mégis sejt valamit, legalább is annyit, amennyit a pedellusok a tanári konferenciáról.

De azért az ilyen fővárosi levél csak úgy

hemzseg a tanulságoktól. Először is megismeri az ember azt az »normitást«, hogy mily sokan vannak, akik mindig azzal bibelődnek, amibe semmi közük. Azután meg be kell látnunk, hogy mi nehezkes, kulturátlán tömeg vagyunk, mert a mi oldalunkat egyáltalában nem furja az a kíváncsiság, hogy 2000-ben ki lesz a nagyvárad — főrabbi? Okuljunk; és lássuk be, hogy ilyen érzéketlen köbura oldallal nem eliztálhatunk e parkettes világba. Tessék valami finomabbat beszerezni, az a piac, amely nem produkál. Az után még azt is el kell hinnünk, hogy az ideai tél ellágyulása nemcsak a természet öléből csalta ki — a zöldségeket. Álmos, éhbetlen riportereink pedig lássák be, hogy ha a főpapi, istéző és vatikáni körökből nem tudnak egy kis szenzációt előteremteni, interjúvolják meg a Vatikánból valamelyik egyházit.

A liberalizmus hosszunapja kezd a vég felé közeledni. Csillag támad — K-letnek. A »Nagyvárad Napló« nem is titkolja el gyermekded örömeit. »Az új kormánynak eddig minden előfeltétele meg van arra, hogy rokonszenves fogadtatásra találjon az országban.« Többsége ugyan nem lesz a parlamentben, de az ország majd megadja neki. Így üdvözli a

felkelő napot s belső örömeiben ott érzi magát az újra kigyult tüzhely mellett megtöltendő husos fazekainak körében.

Es a Napló tovább mosolyog. Oh most már érdemes élni! Lesz »becsületes, igazságos és józan kormány.« A negatív lépés már meg van hozzá. Néppárt nélkül! Néppárt nélkül — uraim! Ez már azután a legvérmesebb álmok netovábbja. »Rakovszky fekete lova« mehet nyugdíjba, menjen nem ellenzékbe, hanem virstlibe, vagy igáslónak a Schwartz uradalomba. Mert egész más fauna és flora fog beállítani. Lesz megint mákvirág, közéleti dudva, politikai légy kivándorlási hiena, bevándorló nádaly parlamenti kameleon, ordító sakál, zsiros harc, igazságügyi róka perek s oroszlan bőrtü ismerős fülvé. Hogy ezt a kormányt, ezt a kormány szellemet a nemzet már egyszer elsöpörte, az mellékes, ez a kormány olyan mint a rossz orvos, hátba kell ütni a gyereket, majd beveszi. Ha nem kell a magyarnak, majd kell a »magyarnak«. S ez a »magyar« tapsol és üjjong ma. Az a »magyar«, mely a nemzeti kormány alatt senyedni kezdett, melynek alakjai idehaza színházban, irodalomban, konferenciákban és értekezésekben, odakünn pedig kongresszusokon esnek neki annak, ami a miénk, ami ősrégi, nem jövevény, ami kegyelet és nagyság, nem nagydob és hatalmas gége fő.

KOBRÁK

cipő - különlegességek

Fuchs Miklósnál,

Nagyvárad, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám.

de az intézmények mindenben maradjanak a régiben. Hiszen a nemzetnek jogát a bankhoz egy formulával ki lehet mondani.

A külön vámterülethez való jogunkat is kimondja a korona, csak oly módon kell a szerződéseket megkötni, hogy Magyarország soba ne állíthasson vámsorompókat. A hadsereghez való jogunkat is elismerik, a költségek megszavazását is szívesen látják, de a reformokat el kell odázni.

Egész Európa nevet rajtunk, hogy folyton megelegszünk a formulákkal, a megnyugtató jogbiztosításokkal, de a nemzetnek azért nincsen sem bankja, sem hadserege, se önálló ipara és kereskedelme.

Nos, hát hiába bízzák a nemzetre a belügyeket meg a kulturát, meg a nemzetiségekkel való bánásmódot, — ha egy nemzet sem vérével sem pénzével szabadon nem rendelkezhetik, — nincs ott egyéb mint az alkotmányosságunk külső látszata. És ez a látszat a magyar politikai nemzetegységet annál hamarabb teszi semmivé, — minél többen lesznek örmények és izraeliták, akik elhiszik, hogy a magyar nemzetet önmaga ellenére is lehet kormányozni.

Gedeon.

A politikai válság.

Khuen-Héderváry grótnak bár *Tisza* ki nyitotta előtte a Nemzeti Társaskör ajtait — éppen olyan nehezen megy a kabinet alakítás mint *Lukács*nak.

Eleinte dicsekedett, hogy csak prima minőségű államférfiakat vesz fel kabinetjébe s

Mit hoz ez a kormány a nemzetnek? azt sem tudja senki. De mit hoz egy fajnak, egy örök idegennek, egy typosnak, mely fogyatkozásait folytosan az eszmék, áramlatok, népszerű politikai s III od osztály szagu szociális tendenciákkal szépíti, azt a tapsolók legjobban tudják. Naplóéknak nem kell *Tisza* — a politikus, de kell *Tisza*, aki beszédében szembeszállt a »Vatikán lélekadászatával s diadalmas szárnyalással emelkedett a dogmák uralma fölé.« Ezt a *Tiszát* várják azok, kiknek türelmesebb ősei 4000 évig vártak. Ezek féltik az új kormány működését a »néppárti hernyókról«. *Risum teneatis!* A pióca tesz szemrehányást a hernyóknak.

A néppárt nélkül — jósolja a Napló — négy hét alatt többet tesz a kormány, mint a néppárt segítségével négy év alatt. mert a kócsagos kucsma háta mögött nem fog feltűnni a »jesuita süveg«. Igaz ugyan, hogy nincs is jesuita süveg a világon, de hát ha már a *Ferrier-ügy* idején a jesuitákat középkori szerzeteseknek tekintette rémlátomásaiban, miért ne nyomna fejükre még egy süveget is? Elvégre ideje, hogy ilyen apró-cseprő sablonoktól is felszabaduljon.

A Naplók reményteljes álmához mi a nemzet multjából meritünk reflexiókat, annak a nemzetnek multjából, melyet tatár és török

vége a sok-sok visszautasított kiköszarás után kénytelen megelegedni a Hazaikkal. Serényiékkel, Székely Ferencekkel és Kammerer Ernővel.

Miután a csonka kakinetet megölte a neveltségesség *Khuen-Héderváry* avval dicsekedett az első nap váratlan sikerre után, hogy egygyel több minisztere lesz mint a rendes kabinetekben szokott lenni. Már avval gyanúsították, hogy osztrák mintára nálunk is behozza a tárca nélküli miniszterek becses intézményét s ime kisült, hogy a premier miniszter még vagy három tárcat fog képviselni.

Héderváry tárgyalásai.

Gróf *Zichy János* tegnap éjjel hosszú tanácskozást folytatott gróf *Andrássy Gyulával* és ennek a tanácskozásnak eredményeképpen ma gróf *Zichy János* végérvényesen visszautasította a neki följánlott miniszteri tárcat. Gróf *Khuen* tehát mehet tovább házalni. Ezt ma meg is tette.

Ma reggel gróf *Khuen* előbb *Vázsonyi Vilmost* fogadta egy óra hosszat, majd *Kammerer Ernő* miniszteri tanácsos, a szépművészeti múzeum igazgatója tett nála látogatást. Hir szerint ő a kultusztárca legújabb jelöltje. *Khuen* ezután *Láng Lajosnál* reggelizett s hazatérve, gróf *Serényi Bélával* tárgyalt, aki viszont ismét a földmívelésügyi tárcaára van jelölve.

Az ellenzék alakulása.

Khuen vállalkozásával szemben mind hatalmasabban fejlődik ki a nemzeti mozgalom amely a nemzeti erők egyesítését célozza. Két párhuzamos akció van folyamatban. Az egyik a néppárt részéről indult ki és a választásokra való előkészület címén a koalíció feltámasztását célozza.

A két függetlenségi párt egyesítésére irányuló mozgalomban *Polónyi Géra* átvette a közvetítő szerepet és miután tegnap *Kossuth*

járáson keresztül nem Jehova, hanem a magyarok Istene segített át. Egyébként: tessék felhuzni a kordinát — hadd lássuk a komédiát.

Talán az új kormány szele inspirálta azt a hárompontos újságot, mely újévi ajándékba »Telepítsünk zsidókat« címmel a politikai s gazdaságilag sujtott országot egy kis keleti importtal akarja vivifikálni.

Eltekintve attól, hogy egy ilyen irányú fáradság teljesen felesleges, mert vannak dolgok, miket nem kell telepíteni, mert maguktól jönnek, tehát csupán az ajánlatot tekintve lehetetlen a már igen jól ismert szerénységen meg nem botránkozni.

A magyar nemzet — írja a cikk — bámulatos néplélek — ignoranciával — nem ismeri az antisemitizmust. No persze . . .

— Nem így az oláh — panaszkodik tovább — mert ez engesztelhetetlen antisemita. S ezek után csodálja, sőt a zsidónak nemzeti erényül tudja be, hogy nem házassodik össze az oláhhall. De a magyar összeházasodik az oláhhall és viszont. Nem veszi észre a jámbor cikkíró, hogy lajhár módjára éppen azt a galyat rágdicsálja, amelybe belefogódzotta. Hiszen az a tény, hogy az oláh összeházasodik a magyarral, míg a zsidóval soha, éppen azt mu-

Ferencnél vizitelt, ma délelőtt *Justh Gyulát* látogatta meg. A beszélgetés mintegy ötnegyed óra hosszat tartott s azzal végződött, hogy a függetlenségi párt ajtaja nyitva van s azon mindenki beléphet, aki a párt elveit követi.

Héderváry a pártvezéreknel.

Délben *Khuen* meglátogatta *Kossuth* Ferencet és azután gróf *Andrássy Gyulát*.

Kabinetek bucsuja és bemutatkozása.

Héderváry az éjjel Bécsbe utazott és magával vitte *Wekerle* kabinet felmentésére és az ő kabinetjének kinevezésére vonatkozó iratokat. A *Wekerle* kormány a hét végén bucsuzik s azután fog bemutatkozni a *Héderváry* kabinet.

Héderváry reményei.

Héderváry még mindig bizik benne, hogy az alkotmány párt nem foglal vele szemben állást. Ezen az alapon *Zichy János*nak felajánlott tárcaikat nem tölti be. Azt hiszi, hogy ha az alkotmánypárt nem lesz vele ellentétes viszonyban úgy *Zichy* sem fog vonakodni a tárcaikat elfogadni.

Serényi földmívelésügyi miniszter.

A Nemzeti Társaskörben tegnap igen élénk élet uralkodott. *Héderváryt* is várták, azonban a designált miniszterelnök nem jelent meg. Ott volt ellenben *Serényi Béla* gróf, akinek *Héderváry* a földmívelésügyi tárcat ajánlotta fel. *Serényi* 5 óráig kért haladékot és eltelte után nem vonakodott a tárcaának az elfogadásától.

A pártok egyesülése.

Polónyi Géra tegnap meglátogatta *Justh Gyulát*, akivel ötnegyedórát tárgyalt. A tárgyalás után *Polónyi* a következőket mondta:

— Eleinte nehezen ment a tanácskozás később azonban kedvezően folytak. Az elvi

tatja, hogy ő a zsidóban nem lát magyart, hanem csak zsidót. Statisztikai tény. hogy oláh-magyar házasság aránylag jóval több mint magyar zsidó házasság. A zsidó nép szívós, s bár annyi tradíciója, s jogcime van a nemzeti öntudathoz, mint az oláhságnak, mégis szervezettebb, kohéziója sokkal erősebb. A zsidó első sorban nem vallás, hanem faj. Innen van, hogy minden pozitívumokat nélkülöző hitetlen zsidók vallás híján is, csak zsidók maradnak. És ez rajtuk nem fiziognómiai bélyeg, hanem faji vonás, lelkület. Sajátlagos szokásaik, köcsönös gravitációjuk, az az egymástkeresés s a fajszivóságnak számtalan szimptomái egy olyan hatalmas kínai kőfalat épített fel velők, melyen mindegyik nemzeti felszívó energia megtörik.

A magyar zsidó, ha 100 évig oláhok között lakik, akkor is magyar marad — lóditja tovább a cikkező. Dehogyan marad magyar: megmarad zsidónak! És ha még el is hinnénk, hogy nem tanulja el még itt sem az oláhnyelvet, ahol ennek kenyerebből él, legyen meggyőződve ez a nagy filosemita, hogy még akkor is inkább németül fog beszélni.

Ilyen import után bizony nem sóvárgunk, és ha még s létrejönne, csak a *Herkó Páter* fog jól járni, mert legalább élénkelheti: Csak djönyörű nemzet ez o modjor nemzet!

Trics Tracs.

Legjobban ajánlható az uri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE Nagyvárad, Rákóczi ut

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG (Uri casino épület)

Telefon 520.

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szereshetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costümöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

kérdésekben nincs eltérés a két párt között. A két legsarkalatosabb pont a bank és választói jog kérdése már nem akadály. Sőt már személyi kérdésekben sincsenek eltérések. Justh Gyula különben kijelentette, hogy azonnal háttérben szorítja a személyi kérdéseket, mihelyt az elvi kérdésekben meg tudnak egyezni.

Mátyás király örökbefogadása Frigyes császár által.

— Fraknoi legújabb munkája. —

A magyar történetírás illusztris mestere Fraknoi Vilmos régóta dolgozik a magyar nemzeti dicsőség klasszikus korának Mátyás korának történetén s úgy látszik főműve a nagy királynak nagyszabású életrajza lesz.

Két évtizeddel ezelőtt, Mátyás halálának négyszázados emléktünetpe alkalmából megírta ugyan már Fraknoi püspök Mátyás életrajzát, de ezt bár az újabb történetírásnak egyik remekbe készült alkotása az Fraknoi maga csak vázlatnak tekinti s az óta gyűjtött adatok felhasználásával újra megírja azt s legközelebb két kötetben adja kezébe a magyar olvasó közönségnek.

Hogy milyen értékes új adatok lesznek ebben az új életrajzban mutatja az a pompás tanulmány, mely *Mátyás király örökbefogadása Frigyes császár által* cím alatt most jelent meg nagy történettudásunk tollából.

Erről a nevezetes eseményről volt ugyan eddig is tudomás a magyar történetírásnak, de annak érdekes részletei ismeretlenek voltak eddig és nem volt feltüntetve annak jelentősége Mátyás politikájára és a nemzet történetére.

Pedig ennek az örökbefogadásnak a hatása ma is tart, mert tulajdonképpen ez a Mátyás és Frigyes közt létrejött örökbefogadási szerződés nyitotta meg az utat a Habsburg-dinasztiának a magyar trónra.

Mi birta rá a legmagyarabb királyt, akit egyúttal a legerősebbnek is ismerünk, mi birta rá Mátyást erre az elhatározásra, mi szülte lelkében ezt a tervet, mely Magyarország sorsát odakötötte Ausztriához, — érdekesen és találóan fejtegeti a nagy királynak hozzá méltó életrajza.

Az az eshetőség — írja Fraknoi — hogy Frigyesnek és fiának, a hároméves Miksának, halála után az osztrák tartományokban örökös lett, annyira valószínűtlen vagy legalább kétséges és távoleső volt, hogy az Mátyás actiójának rugója, áldozatainak egyenértéke nem lehetett.

Szemei előtt szükségképpen nagyobb jelentőségű, biztosabban és gyorsabban elérhető cél lebegett, mely nem lehetett más, mint a *német birodalom trónja*. Ez nem volt a Habsburg-ház öröksége. A hét választófejedelem tiltotta be azt megüresedésekor. Egyúttal ismétlenül előfordult, hogy a császár életében megválasztott utódja, római király címevel, amely azt mintegy az uralkodótárs jellemével ruházta fel.

De e cél elérésében nem egyedül szemé-

lyes ambíció vezette. Négy esztendei uralkodásának csalódásokban gazdag tapasztalati meggyőzték őt arról, hogy az állam a rendelkezésére álló anyagi és erkölcsi erőket és tőkét mellett is, *egymagában elszigetelten*, nyugat és kelet felől egyaránt fenyegető veszélyek középett, *világtörténelmi hivatását nem töltheti be*. Ennek tudata készítette Nagy Lajost Lengyelországgal szoros kapcsolat létesítésére; ez indította a magyar nemzetet arra, hogy az ellenszenv sugallatait elfojtva, Zsigmond cseh királyt uralkodójául elfogadja és a császári korona megszerzésében támogassa; ez egyengette a Habsburg ház sarjainak, Albertnek és V. Lászlónak az utat a magyar trónra.

Az 1458-ik évi királyválasztásnál a nemzet mintegy megijedve, felpezsdülve életereje érzetében, szakított a történelmi hagyományokkal, melyek a viszonyok mélyében lappangó élet-szükségletek tikkát őrzik.

Mátyás éles szemével az illúziók ködtyolán csakhamar keresztül látott; fölismerete annak szükségességét, hogy a *nemzeti királyság megszilárdítása érdekében pótolnia kell azt a veszteséget, amit az ország hatalmi állása szenvedett, mikor olyan királyt kapott, kit más ország nem ural.*

A legrövidebb utat, mely esem célhoz vezetette, ipja és szomszédja, a cseh király mutatta meg neki.

Frigyes császár, jellemének gyengesége és családi birtokterületének jelentéktelensége következtében, a saját alattvalói, testvérei és a birodalom több fejedelme részéről folytonos támadásoknak volt kitéve, szegyetlenes megaláztatásokat kényszerült eltűrni, mialatt örökös tartományainak és a birodalomban fejetlenység és zavar állandósult meg. Az ő válságos helyzetét és a közelgő letelenséget kihasználva, Podjebrád György a császári hatalmat a maga kezébe kívánta ragadni. Előbb a császár támogatását keresve, később ellenségeivel szövetségbe, utóljára a pápának ajánlva föl szolgálatait, tett kísérleteket, hogy magát római királylyá megválasztassa. De nem ért cél,

A cseh király nem volt sem német származású, sem fejedelmi ház sarja; honfitársai körében szerzett népszerűsége szárnyain emelkedett a trónra. Így tehát példája ugyanazon cél kitűzésére, kudarca pedig más eszközök felhasználására készítette Mátyást.

Bizonnyára az *önbizalom kivételes mértéke* kívántatott ahhoz, hogy a *hunymegyei köznemes unokája a Habsburgok, Hohenzollerek és Wittelsbachok fölött uralkodni óhajtsa*. De noha, mint a kereszténység megmentőjének fia és missziójának örököse, méltónak tekinthette magát arra, hogy a *kereszténység legmagasabb világi polcát foglalja el*, mégis tervei sikerének érdekében kívánatosnak tartotta, hogy mint a császár fogadott fia léphessen föl igényeivel és szükségeseink, hogy így a császár támogatására biztosan számíthasson.

A magyar főpapok, kik legközelebb állottak hozzá, *Vitéz János váradi püspök és Pécs itju püspöke, Csezmicei János*, a koszosz költő, helyeselték politikájának új irányát. Klasszikai műveltségük szelleme alkalmassá tette őket arra, hogy magas európai álláspontra helyezkedjenek és a *régi római imperium hagyományainak varázsával a magyar korona fényét fokozni igyekezzenek*.

A továbbiakban aztán az örökbefogadási szerződés következtetésének körülményeit fejtegeti Fraknoi, majd annak következményeivel foglalkozik. Mátyás azt a célját, hogy római császár

lehessen, nem tudta elérni. Mig ő Bécsset megszállva tartotta, addig Frigyes ügyes diplomáciával Miksát választatta meg.

Utódai a szerzett jogokhoz görcsösen ragaszkodtak ugyan, de elérni semmit sem tudtak, aminek legfőbb oka abban rejlett, hogy mig Mátyás után a leggyengébb királyok kerültek a magyar trónra, addig Frigyes után a Habsburg dinasztiának leghatalmasabb sarjai következtek: Miksa és V. Károly.

Glac Antal főispán távozása.

A város törvényhatóságának bucsuja.

Most már, sajnos, bevégezt dolog, hogy Glac Antal távozik a főispáni székből. A dolog politikai oldalával nem foglalkozunk ezúttal, mert nem ez érdekli Nagyvárad városát első sorban a Glac Antal távozásánál, hanem arra a kétségtelen tényre mutatunk rá, hogy mily igaz és nagy oka van Nagyvárad város egész közönségének, hogy mély sajnálattal lássa azon kiváló férfiú távozását a főispáni székből, aki a város iránti jóindulatával, a város érdekeinek minden téren való támogatásával a város ügyeinek meleg szeretetével megtudta nyerni a politikai ellenfelének tiszteletét, becsülését és háláját.

Nem akarunk levonni semmit azoknak a kiváló férfiaknak érdemeiből, akik Glac Antalt megelőzték Nagyvárad város főispáni székből, de azt a kétségtelen tények igazolták, hogy Nagyvárad város érdekében Glac Antalnak egyetlen elődje sem dolgozott oly buzgó odaadással, oly igaz szeretettel a város közérdekeért, közügyeiért, mint a most távozó főispán.

Már megszoktuk s ezt a megszokást a tapasztalatok érlelték meg, hogy Biharmegye és Nagyvárad város főispánjait első sorban csak a kormány politikai képviselőjének tekintjük, aki első sorban és mindenek felett a vármegyével áll szorosabb kontaktusban; akinek tevékenységét majdnem egészen a vármegye ügyei foglalták le s Nagyvárad város ügyeinek intézésében majdnem csak a gyűlések vezetésére szorított.

Az okokat nem kutatjuk, de Glac Antal főispánsága alatt ennek az ellenkezőjét tapasztaltuk.

Nem volt Nagyváradoak olyan fontosabb közügye, amelynek előmozdításánál ne vette volna ki a részét a munkából s befolyásával tekintélyével sikerült a legnehezebb kérdéseket is a városra nézve kedvezően dűlőre vinni.

Aki kétségbe vonná, hogy Glac Antal mily meleg szeretettel viseltetett főispáni magas állásában Nagyvárad érdekei iránt, ezekkel szemben elég rámutatnunk azokra az ezrekre menő államsegélyekre, amiket Glac Antal főispán eszközölt ki a tödővész elleni védekezésre, az ipariskolára, a községi és állami iskolára, a nyári szinkör létesítésére s még sok más közintézményre.

Főtisztelendő Papság figyelmébe!

- Uj női- és férfi-cipész üzlet! -

Paróczay Mátyás

NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarkán

(Czillér mellett.)

De mindezekről eltekintve, ha Glac Antal főispán társadalmi szereplését tekintjük, ezzel is hálára kötelezte Nagyvárad város egész közönségét s ezen a téren talán még nagyobb úrt hagy maga után, mint a közügyekben.

Alig van hasznos egyesület Nagyváradon amely nem érezte az ő jóindulatának előnyeit s nem volt üdvös célú mozgalom, amelynek éléről hiányzott volna ez a kiváló, derék férfi s nemcsak nevét kölcsönözte oda, hanem mindenütt kivette részét a munkából is. A művészetek, a minden szép iránt fogékony lélek fenköltisével igyekezett a művészi és kulturális törekvések fejlesztésére.

Es most, mikor minden téren ennek a finom modoru, még ellenségeivel is gavallér, uri ember munkájának, törekvésének, fáradozásának eredményét láttuk, a politikai viszonyok változása miatt meg kell tőle válnunk, Nagyvárad város egész közönsége hálával és tisztelettel adozik bizonyára a főispánnak.

Mint értesülünk, Nagyvárad város törvényhatósága holnap, hétfőn rendkívüli közgyűlést tart, amelyen bucsut vesz Glac Antal volt főispántól, akit a törvényhatóság tagjai meleg ovációkban szándékozik részesíteni távozásának alkalmából.

Fekete kéz szövetség.

A lélek és testből folyóiratok könyvek kártékony hatásai nem maradnak el. Legveszedelmesebbek ezek a közveszélyes nyomdafestékre sem érdemes munkák különösen akkor, ha csak az ifjuság kezébe kerülnek. Természetesen ez sohasem történik egyenesen, hanem alattomban, lopva nézik meg egyik vagy másik helyről a könyveket és így ellenőrizhetetlenek. Hogy mily pusztítást képesek ezek a rossz és a kormány által is már kitiltott könyvek véghezvinni az ifjuság között ezt a legjobban bizonyítja az alábbi eset, mely városzerte szenzációs feltűnést keltett s a mely szigorú vizsgálat tárgyát képezi.

Az esetről tudósításunk a következő:

A nagyvárad állami főreáliskola negyedik osztályának tanulói között az utóbbi időben nagy titkolódzást vettek észre. A tanulók állandóan sugdostak s rejtélyes kifejezéseket használtak. Azok a tanulók, akik nem tartoztak a titkolódzók közzé, a legnagyobb kíváncsisággal kutatták társaik lépéseit, azonban sehogyszem tudtak a titokzatos viselkedésnek nyomára jönni, míg végre a véletlen jött segítségére egyenesen a tanári karnak, mely most szigorú vizsgálatot indított ez ügyben.

A vizsgálat során kiderült, hogy a tanulók egy titkos szövetséget alakítottak maguk között s azt »Fekete kéz« szövetségnek nevezték el. E címet egy reklam lap adta meg. Pár héttel ezelőtt ugyanis az Urániának szenzációs műsorszám volt a Fekete kéz, amelyet előre nagy plakátok hirdettek. E cím ragadta meg a diákok figyelmét s erről nevezték el a szövetségüket Fekete kéznek.

A tanulók szövetsége a lehető legnagyobb titokban volt szervezve s oly részletes működési programot állítottak össze, hogy az még a felnőtt embereket is meglepi. A szövetségnek célja volt a lopás, rablás. Szent- mgle

pően hangzik, de ez így van, így vallják a tanulók és a tények is igazolják.

A szövetség működési tere Nagyvárad városa volt. Itt szédtek el, törtek be és loptak a tanulók. Egy helyről többek között 60 koronát loptak el. Hogy nem sikerült még nagyobb arányú betörést és lopást elkövetniök, annak kizárólag a véletlen volt az oka, mely megakadályozta a tanulókat a további garázdálkodásban.

A tanulóknak rendszeres gyűléseik voltak, melyeket, hogy biztosítva érezhessék magukat, a várostól távol, éjjel a Kálvárián tartottak meg. Itt beszélték meg a további teendőket és itt számoltak be az elért eredményekről.

A leleplezett szövetség tagjait a tanári kar azonnal kitiltotta az iskolából s amíg ügyükben végleges döntés nem lesz, nem szabad látogatniok az előadást. A szövetség tagjai között egy előkelő nagyvárad család fia is szerepel.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Január 26. Este 8 órakor a Kath. Kőr házias estélye a Panniában.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **Jézus nevenapja.** A mai vasárnapon Jézus neve ünnepét üli a katolikus egyház s vele a hívők serege. Jézus az a név, amelyben üdvösségünk van, a név, amely megváltást hozott az emberiségre, amelyért annyian martir halált szenvedtek. Az ünnep alkalmából az összes római kath. templomokban ünnepélyes szent misék és szent beszédek lesznek.

* **Uj pannonhalmi főpát.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a vallás- és közoktatásügyi magyar miniszter előterjesztésére dr *Hajdu* Tibor pannonhalmi perjelt a szent Márton püspök és hitvallóról nevezett pannonhalmi szent Benedek-rend főpátjává kinevezte. Az új főpát javakorbéli ember, 51 éves. Rendjének bizalma nem hiába fordult feléje, minden tekintetben kiváló főpát nyertek benne. Alapos theologiai és bölcsészeti képzettség mellett igazi pedagógus, a milyenre e nagy hivatásu szerzetesrendnek szüksége van. Működéséhez méltán fűznek a legszebb reményeket úgy rendtársai, mint a hazai keresztény kulturának barátai. Adja Isten, hogy azok minél hamarabb valóra váljanak!

* **Radu püspök diszebedje.** Radu Demerte nagyvárad gör. katolikus püspök január hó 20-án, csütörtökön diszebedet ad, amelyre Nagyvárad társadalmának előkelősége hivatalos.

* **Dr Hoványi Géza előadása.** Kedden, január 18 án ismét kiváló érdeklő előadás lesz a nagyvárad Katholikus Kőr nagytermé-

ben. Ez alkalommal dr *Hoványi Géza*, közéletünk kiváló vezértérta tart érdekes és tanulságos előadást észak-afrikai nevezetesen algiri és tuniszi utjáról. A pompásnak ígérkező előadást remek vetített képek keretében tartja meg. Az előadás kezdete este 5 órakor.

* **Kinevezések az igazoló és kijelölő választmányba.** Glac Antal főispán tegnap kiegészítette Nagyvárad város igazoló és kijelölő választmányait. A közgyűlésen megválasztottak mellé kinevezte: az igazoló választmányba elnökül dr Adorján Emilt, tagokul dr Stokker Józsefet, Szokoly Tamást és Schütz Albertet, a kijelölő választmányba dr Adorján Emilt, Mezey Mihályt és dr Pác Sándort.

* **Darvassy tanácsnok szabadságon.** Darvassy Lajos városi tanácsnok, a katonai ügyosztály vezetője hosszabb szabadságra ment s Egyiptomba utazik családjával, egészsége helyreállítása végett. Távollétében az ügyosztály vezetésével a polgármester *Juricskay* Barna I. aljegyző, tb. tanácsnokot bízta meg. Heringh Sándor ujonnan megválasztott fogalmazót a polgármester az elnöki ügyosztályhoz rendelte be szolgálatára.

* **Orgona avatási ünnepély.** Szép ünnepély volt tegnap a nagyvárad kapucinus rend templomában. Az ujonnan épült gyönyörű kivitelű orgonát áldotta meg P. *Gauruder* Isaurus házinök. Az új orgonát a *Riegér* cég építette. A meghívott szakértők: *Nevoráll* István zenetanár, *Szabados* Pál, *Éber* Béla, *Zöldi* Bertalan, *Halmos* András, *Mártonfy* Zoltán és *Lipcsy* József a legnagyobb elismeréssel adóztak a neves cégnek a minden ízében sikerült orgona precíz előállításáért.

Az orgona változatai a következők:

a) pedálon: Subbas és Celló, melyek intonációjuk meglepően szép;

b) Manuálban: Principal, Bourdon. Salicionál, Gamba, Fuvola, Oktáv Mixtura. Mindegyik külön-külön is szép hanggal, intonációjuk egymáshoz viszonyítva egyező, a plenumban kellemesen egybe olvadnak. A pianó, mezoforte és forte rendeltetésük szerint kellemes, közepes és erőteljes kifejezéssel bírnak.

Az oktáv kopula a plenum hangszínét a leghatásosabbá teszi.

A gépezet legjobb szerkezete (pnesuamitus) és kifogástalan kiviteléhez hozzájárul az a manuál, melynek minden egyes billentyűje egyenlő ellentállással van a lenyomással szemben. Maga az orgonaház is kellemes külsőjével igen szépen alkalmazkodik a templom egyszerű, de szigoruan vallásos színezetű fölszereléséhez.

* **A mentők gyűlése.** A nagyvárad Mentő-osztály vezetősége tegnap gyűlést tartott a város házában, *Köszeghy* József főmérnök elnöke alatt, amelyen Mezey Mihály önkéntes tűzoltó parancsnok, Grácz Lajos városi tűzoltóparancsnok és dr Molnár Imre jegyző voltak jelen. Átvizsgálták a betegszállítás költségeinek kimutatását s azt tudomásul vették. Mezey Mihály bejelentette, hogy 2500 koronáért egy betegszállító kocsit szerzett be, amelyet már át is vettek. Még egy új mentőkocsi

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes ujévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

szükséges, amelynek 1700 korona összesen belül leendő bessersésénél Mesey Mihályt és Grázer Lajost megbízták. Köszönettel vették tudomásul, hogy a Szilveszter napi gyűjtés a mentők javára 1127 koronát jövedelmezett.

* **Nyilatkozat.** Vettük a következő sorokat: A Nagyváradi Napló több számában a Melocó-féle részvénytársaság helybeli munkálataira vonatkozólag több ízben tendenciózus valótlanságok jelentek meg. Ezen közlemények indító okát, vagy célját nem kutatom, azonban a Melocó-cég jó hírnevét és üzleti viszonyait mélyen sértő valótlanságokért és alaptalan rágalmakért nevezett lap ellen, ügyvédem útján a sajtóügyi feljelentést megtettem a *Melocó r-t.*

* **Középpessy Dezső esküvője.** Diszes esküvő volt tegnap szombaton délután az élesdi római katolikus templomban. Középpessy Dezső élesdi tb. főszolgabíró vezette oltárhoz bájos aráját, Rack Irénkét, Rack Manó jegyző kedves, szép leányát. Az esketést a vőlegény iskolatársa, Hágen Ferenc nagyváradi reáliskolai hittanár végezte s szép beszédet intézett az ifju párhoz. Az esketéshez 20 kocsin vonult az előkelő nászvendégség. Este az Erzsébet-szállóban nagy lakomára gyűltek össze a vendégek.

* **Csáky alapítvány ösztöndíja.** A belügyminiszter értesítette Nagyváradi városát, hogy a néhai gr. Csáky Petronella alapítvány ösztöndíját Kollárszky László főgimnáziumi tanulóknak, Kollárszky István megyei kórházi irnok fiának adományozta.

* **Megmérgezett gyermek.** Borzalmas módon lelte halálát tegnap Mezőtelkiben egy három éves gyermek. Kornyó János odaváló telkesgazda családjával együtt eltávozott hazulról, ahol 3 éves J nos nevű fia maradt csupán. A szülők távozása után a kis fia egy székre állott s a szekrény tetejéről egy félliteres üveget vett le, amely pálinkával volt telve. A gyermek a pálinkát mind megitta. Amikor Korayák hazatértek a gyermeket eszméletlenül találták a szoba közepén. Mire orvosi segílyt hoztak a gyermek már kiszendvedett alkoholmérgezés következtében.

* **Hangverseny a Pannoniában.** A Pannonia kávéház új bérlője Haraszthy Károly ismét tanujelét adta annak, hogy a közönség szórakozását szíven viseli. Mától kezdve ugyanis a kávéházban Földváry Márkus, a híres budapesti primás fog hangversenyezni teljes zenekarával együtt. A hangverseny bizonyára méltó fogadtatásra is talál.

* **Szünet a villamos áram szolgáltatásnál.** A város villamos művének igazgatója ez uton tudatja az érdekeltekkel, hogy ma, vasárnap, január 16-án déli 12 órától 1 óráig az áramszolgáltatás szünetelni fog. Ez az áramszünet a villamos vasut forgalmát azonban nem érinti.

* A) Ösmered Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.

* **A Nagyváradi Hitelbank** r. t. évi rendes közgyűlését ma vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg saját üzlethelyiségében.

x **Uj fogtechnikai laboratorium.** 25 évi gyakorlat a fogtechnika minden ágában! 12 évig Nagyváradon működ em Heiman fogorvosnál mint fogtechnikus. Evállalok minden munkát arany vagy kaucsukban, szápadlás nélkül, izléses és szolid kivitelben, olc-ó árak mellett. Kérve a n. é. közönség támogatását, vagyok tisztelettel *Windelburg Miksa* fogtechnikus. Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11. szám.

x **Etkezők öröme.** A Rákóczi edes műstár, mely linom anyagokból való előállításánál, tisztaságánál és izletességénél fogva nem csak főlveszi a versenyt a hasonló bel- és külföldi készítményekkel, de mivel mindenféle zsirosabb husoknál a könnyű emésztést előmozdítja, e ki-

tűnő hatásánál fogva azokat főlül is mulja. Kapható a készítőnél, *Csanda Endre* nagyváradi gyógyszerésznél, drogueriákban és minden előkelő fűszer és csemegekereskedésben 80 filléres és 1 kor. 60 filléres üvegekben.

x **Legszébben megörökíthetők az esztélyi toillettek és jelmezek** DAJKOVITS vilanyfelvételében. A Sas bálterméből kényelmes fedett átjáró. Diszes esküvői felvételek minden időben eszközöltetnek.

x **A természet óriási szolgálatokat tesz az emberiségnek,** amennyiben sok betegség ellen szolgáltatja a segítőszereket. Egyike a tenger által nyújtott legjobb szerekeknek a csukamájolaj, melynek hátránya azonban az, hogy nagyon visszataszító íze van. A »Scott féle Emulsió« formájában azonban a csukamájolaj is jó ízű és könnyen emészthető, akár csak a tejfel; a csukamájolaj összes gyógyerejű tulajdonságai a »Scott-féle Emulsió«-ban nemcsak, hogy megvannak hanem még sokkal hatásosabbak is. Egy házban sem szabad hiányoznia a »Scott féle Emulsió«-nak. Kapható a gyógyszerárakban.

Várandós anyák

erősítő és ay erősítéssel egyidejűleg üdítő szert találnak a

Scott csukamájolaj Emulsió-ban.

Gyors és erőteljes hatása meglep és gyönyörködtet mindenkit. Bevétele kellemes, emésztése könnyű.

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Egy kísérlet meg fogja Önt győzni, hogy az ön esetében is mily jótékony hatása.

Szoportatás esetében a Scott-féle Emulsió

elejét veszi a bágyadtságnak, bőségesen biztosítja a tejet és rózsás és virágzó arcává teszi a gyermeket.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. Kis molnárné, este: Bűnös szerelem.

Hétfő: Sasfiók (Gózon Gyula.)

Kedd: Tosca.

Szerda: Szerencse fia.

Csütörtök: d. u. Falu rossza (ifjúsági előadás), este: Aranyvirág. (Csorna Terus fellépte.)

Péntek: Tatárjárás, (Csorna Terus fellépte.)

Szombat: A botrány.

Vasárnap: délután Sári bíró. Este: Dollár királynő.

Szerencse bolondja. Ma délután vidám perceket nyújt a színház publikumnak. A Szerencse bolondját adják, ezt a jókedvű, sok mókával és tréfával teleszt, gyönyörű zenéjű operettet.

TÁVIRATOK

Jungha százados ügye.

Székesfehérvár, január 15. Jungha Sebő százados, aki tudvalevőleg Mátyas Zoltán ellen a közismert merényletet előkövette, legközelebb a hadbíróság elé

fog kerülni. Az eddigi vizsgálatok ugyanis megállapították, hogy a százados épelméjű és így a kórházból a napokban fogják átvinni.

IRODALOM.

A Szigligeti-Társaság felolvasó ülése. Nagyérdekl és változatos műsorral tartja meg mai felolvasó ülését a Szigligeti-Társaság. A szereplők mind egyéniségükénél, mind előadandó dolgozataiknál fogva már eleve biztosítják a matiné teljes sikerét. A felolvasó ülést ez alkalommal a városháza nagytermében tartják meg, 1 korona belépti jegy mellett. Kezdeté d. e. 11 órakor. A műsor a következő:

1. A nyelv titkai. Előadja Kenedi Géza dr a Petőfi Társaság tagja.
2. Koldus énekek. Költemények. Irta és fölolvassa Imrik Péter dr, a Társaság alelnöke.
3. Modern szinígazgatás. Irta és fölolvassa Erdélyi Miklós, a Szigligeti-színház igazgatója.
4. Költemények. Irta Dutka Ákos. Előadja Étsy Emilia, a Szigligeti-színház művésznője.

MULATSÁG.

Virágjelmez-estély.

A január 22 iki virágjelmez-estély a négy évszakot akarja bemutatni alegorikus képekben. A tavasz tündére előtt bájos leánygyermek, tavaszi virágok és golyák, a tavasz hírnökeinek jelmezeiben virágot hintve haladnak a pódium felé, amelyen reflektorokkal világított élőképpé alakul a menet.

Jön aztán a nyár, pillangók, rózsá-tündérek, kerti virágok övezik a nyár tündérét. Majd egy aratási kép bontakozik ki a menetből. Miniatűr szekéren, melyet tücsök leánykák vontatnak, ül egy bájos leány, idealizált magyar ruhában, arany kalászos kékével a vállán, sarlóval a kezében. Körötte mezei virágok.

Harmadik kép az Ősz.

Aranyos gyermek, édes kisleányok gyümölcsökkel teli tálakkal, apró kis puttonyokkal hátukon, szőlő leveles hajékkal vezetik az Ősz tündért. S aztán másik kép. Egy ifju asszonyt négy vadász fenyő galyakból összerótt petrencén diadalutban vissz körötte seregű vadászuépek falkavadász dresszes, piros frakkos hölgyek és urak sorfala között.

Utolsó és talán legváltozatosabb kép lesz a tél. Apró hőemberkék, zuzmarás kis angyalkák kicsiny karácsonytákkal kezébe vezetik a tél menetét. Utánuk hóval telített batus kis leánykák szórják a tiszta szűz havat, amelyen vig csörgők és farsangi zajos zene hangjai mellett frakkos, klakkos gavallérok buzta pici aranyos szánkón vonul be a tél, a farsang tündére, serleggel kezében, melybe egy szép apród habzó pezsgőt önt.

Körötte báli nép diszes serege, jelmezesek, dominók, kártyavető démoni szépségű cigányleányok s minden fajta bálozó tipikus alakjai a báli éjszakának.

Minden menet az emelvényre vonul fel; ahol élőképpé csoportosulnak, miközben minden képet lágy zene kísér, a reflektorok színes sugara világít meg.

Ezt követi majd a kisleányok tündér és virágtánca.

A látványosságok pontban fél tiskor kezdődnek. Eddig százou felül van bejelentve jelmezes résztvevő.

A Katholikus Kör társasvacsorája.
A Katholikus Kör tagjai és azok családjai és hozzájuk tartozói folyó hó 25-én, szerdán, társas vacsorára tónak össze. A társas vacsora a Pannónia-szállodában lesz s este 8 órakor kezdődik. Vacsora után tánc. Az összejövetelnek házi, családi jellege lesz s ezért a rendezőség kéri a résztvevőket, hogy egyszerű öltözékben jelenjenek meg. A részvételi jegy ára minimálisan állapított meg: férfiaknak 4 korona, nőknek 1 korona 50 fillér. Jegyek várhatóak a Katholikus Kör szolgádjánál.

A kiskereskedők táncestélye. Tegnap, szombaton zajlott le a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben a nagyváradi és biharmegyei kiskereskedők társulatának táncestélye. Mint az előző években, most is pompásan sikerült a kedélyes mulatság; a termek megteltek igen szép közönséggel. A jelen voltak a kora hajnali órákig kiűnően mulattak s mivel táncosokban és táncosnőkben bőség volt, nemcsak anyagilag, de másként is kitűnően sikerült a mulatság s a buzgó fáradozásának meg volt az eredménye.

A legényegylet hangversenye. A nagyváradi katolikus legényegylet fényes sikerűnek ígérkező táncal egybekötött hangversenyt fog rendezni e hó 30-án. A hangverseny rendezésén nagyban fáradozik az egylet igazgatósága. A mulatság a Kereskedelmi Csarnok összes termeiben lesz megtartva. Kezdeté este fél kilenc órakor. Belépti díj I. ülőhely személyenként 3 korona, II. ülőhely 2 korona, 3 személyű családjegy 5 korona, négy személyű családjegy 6 korona, karzatjegy 1 korona 20 fillér. Felülfizetéseket köszönettel fogad a rendezőség. A hangverseny műsora a következő:

1. (Zenekar) Meyerbeer: »Koronázási induló« a »Proféta« című operából. Karmester Kürti István.
2. (Férfikar) Dócsy: »Magyar egyveleg« 1. Darumadár . . . 2. Megérta . . . 3. Szőke leány. Karmester: Huszár László.
3. (Zenekar) 1. Bártfai Glac Antal: »Gondolatfűz« 2. Kálmán Imre: »Nagy egyveleg« a Tatárjárásból. Karmester: Kürti István.
4. (Női kar) 1. »Csendes éj . . . 2. »Táncdal.« Zongorán kíséri: Neworáll István.
5. (Vegyeskar és zenekar) Merti: »Harcriadó«. Karmester: Kürti István.

Azok, akik meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, forduljanak az egylet igazgatójához (Csengeri u. 2.)

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

A mai hangverseny. A város kultur életében nevezetes dátum a mai hangverseny, amelyen a nagyváradi közönség Culp Juliát a csodálatos nagy énekesnőt s a vele világhírességben vetekedő orosz művészeket fogja megismerni. Culp Julia már tegnap Nagyváradra érkezett s a pályaudvaron Dienzl Oszkár s Vidor Manó fogadta. Az orosz trió tagjai ma érkeznek meg. A közönség a jegyek nagy részét már elkaptotta. Vidor Manó könyvkereskedésében, ahol ma délelőtt kaphatók még jegyek s este a pénztárnál lehet váltani. A hangverseny a Vigadó nagytermében pontban fél 9 órakor kezdődik.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Érdeklődőnek Arról mi nem tehetünk, hogy az illető lapban nincs hű tudósítás a városi választásról, Tény, hogy Dut ára nem 10 hanem csak 5 szazat esett. A III. oszt. számtisztai állás referádája csonka annyiban, hogy csak az egyik jelölt szavazatait közli. Lehet feledékenység, lehet tendencia.

NYILTTÉR.

Pompás képet mutat a hóborította erdő

és nagy élvezet bobsleigh-en vagy skivel végigszárguldanunk benne. Nagy élvezet, de nagy veszedelem is, mert a metsző levegőben a kimelegedés és a gyorsabb lélegzés a meghűlés veszedelemét hozhatja ránk. Ez ellen csakis a valódi Fay féle sződeni ásványpasztillával lehet védekezni, a melyből az egész idő alatt a szájban kell tartani egy darabot. Fay valódi sződeni ásványpasztillái minden idevágó üzletben kaphatók s egy doboz ára 1.25 korona.

Főképviselet Magyarország és Ausztria részére W. Th. Guntzert, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV 1. Grosse Neugasse 17.

**Legszebb faj
csemege — szőlő!**

Legnemesebb hazai s tiroli
FAJ-ALMÁ

Vajonc körte, **óriási maróni.**

- Kitűnő fehér és piros asztali -

Ó bor, literje 32 kr.
Ó rizling „ 40 „
Bakator „ 44 „
Karlócai édes rác ürmös 64 „

Mindennemű üvegelt csemege és asztali borok, »Magyar bodega.« Bor és sörmérem vasárnap is nyitva van, s mindennemű borok poharanként is kaphatók.

MERTZ NÁNDOR

Körös-utca Mertz-ház. Telefon 448.
Különálló fűszer és csemege üzletben thea és rum óriási választékban, leszállított árban!

KÖZGAZDASÁG.

Háboru egy takarékpénztárban.

A takarékpénztárak most tartják meg rendszeres évi közgyűléseiket, amelyekben az osztalékok felett határoznak, igazgatósági tagokat választanak és a pénzügyi működik tovább, zavartalanul gyűjti a vagyont, a kincseket a nehéz osztalékokat a jövő évre. Így szokott ez menni Nagyváradon, ahol legfeljebb a választások körül van néha kisebb csatározás. A vidéken már a takarékpénztárak közgyűlései valóságos esemény számba mennek. Ott a vidéki részvényeseket megcsúszogtatják s nagy fontosságúnak tartják, ha egyszer egy évben összejűlnek és határoznak a vagyon felett. Ezek a közgyűlések viharosak is szoktak lenni s már jó előre beharangozzák vele az egész környéket.

Ilyen viharos közgyűlésre van most kilátás a Bihar Körösvölgyi takarékpénztárnál. A közgyűlés e hó 30-án lesz megtartva Eleden. Legnagyobb eseménye lesz a közgyűlésnek a napirendre tűrt alprókések a felemel-

lése. A takarékpénztár alapja jelenleg 300,000 korona s ezt akarják 500,000 koronára kiegészíteni és ezzel egyidejűleg az alapszabályokat is módosítani.

Az alap felemelése igen nagy ellenszenvre talált a kisebb részvényesek között, mert a felemelésben érdekeiknek a megsértését látják. Ezek a kisebb részvényesek tömörülni akarnak és mindenáron megakarják ekadályozni az alap felemelését. A részvényesek el vannak szánva a végsőkig elmenni, csak hogy szándékukat keresztül vihessék.

A kisebb részvényesek eme mozgalmára a legutóbbi alaprólka emelés szolgált okul. Két évvel ezelőtt ugyanis az alprókéket már 100,000 koronával emelték fel. Az alap felemelése által a kisebb részvényesek igen károsultak, mert éppen 20 százalékkal kaptak kevesebb osztalékot, mint az előző évben és az igazgatóság tagjai 30 százalékkal többet mint előzőleg. Ilyen körülmények között érthető a kisebb részvényesek felzudolász.

A mozgalom vezetői és általában a kis részvényesek teljes számmal akarnak megjeleníteni a közgyűlésen s ellene lesznek a felemelésnek. Az esetben ha ez nem sikerülne és kisebbségben maradnának, úgy külön fognak válni és megalakítják a második takarékpénztárt Eleden. Ez az utóbbi terv nagyon valószínű, hogy inkább fog megvalósulni, mint az előbbi.

A közgyűlés elé nagy érdeklődéssel tekintenek az egész Körösvölgyön.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, január 15.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza apr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.06
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasuti részvény	736.75
Leszámitoló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	697.50
Közuti vasut	552.—
Városi villamos vasut	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. jan. 15.

Magyar arany járadék 4 száz.	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	93.25
Magyar koronajáradék	82.75
Magyar földterherment. kötvény 4. sz.	240.—
Hervát-szlavon földterherment. kötvény	95.50
Osztrák járadék papírban	186.—
Osztrák járadék ezüstben	145.—
Osztrák járadék aranyban	97.25
Osztrák korona járadék	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	197.50
Magyar hitelbank-részvény	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	739.—
Magyar hitelrészvény	748.—
London vista	631.50
Páris vista	689.50
20 frankos (Napoleonkor)	19.02
Német birodalmi márka	117.56
20 márkás arany	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön	33.95
Thema-szab. és szegedi sorsjegy kölesön	90.40

REGÉNYCSARNOK.

A réthegeyi választás.

Irtá: **Barabás Szaniszló.**

(Folytatás.)

44

»Arról nem kétkedem« szolt közbe a fő-kortes. »De fájdalom, Véka asszonyságnak nap-nál ragyogóbb erényei mellett sem lehet a győzelemre kilátása.«

»Mics miért nem, ha szabad kérdenem« kérdé a báró gúnyos mosollyal.

»Egyszerűen csak azért, mert törvényeink szerint a nők nem választók, annál kevésbé választhatók.«

»Az nem nagy baj, már ezért fejmemmel s egész vagyonommal kezeskedem« válaszolá a házi ur.

Éjjeli után járván az idő, a vendégek nagyon elálmosodtak s kérték a házi urat, hogy lefeküdhetnének, miután korán reggel tovább menni szándékoznak.

Véka tehát intte nekiék, hogy kövessék őt. — Nedvesi és társa bucsut vevén a bárótól és gazdatiszektól, a fő által az ugynevezett vendégszobába vezettettek.

»Mi még látjuk egymást« jegyzé meg Véka. »Most meg nem bucsuzom el önöktől, mert holnap együtt fogunk reggelizni.«

»Jaj de mi nagyon korán indulunk« veté ellen a főkortes,

»No majd gondoskodom én arról, hogy 9 óra előtt el ne mehessenek« mändá Véka nevetve. »A viszontlátásig tehát uraim! Álmodjanak szépeket!!«

Véka távoztával a vendégek körülnézték magukat a kis szobában, melynek összes butorzata két rozszant ágyból s egy irtózatos nagyságu fali szendrénből állott. Padolata már rothadásnak indult, s a deszkázat oly rémitősen recsegett lépteik alatt, hogy Nedvesi minden percében várta, miszerint betörik a padolat s elsüllyednek.

»En bizony irtószom ezen szobában« aleni« mondá ő kedvetlenül. »Az ember nem biztos, hogy nem történik e valami szerencsétlenség. A lábukat is kiörhetjük itten.«

»Már csak fekdüjünk le« válaszolá a főkortes nagyokat ásítva. »ha ágyban vagyunk, akkor nem kell attól tartanunk, hogy beszakad padimentom.«

Levetköztek tehát és az ágyba bujtak.

(Folyt. köv.)

A szerkesztéstől felelős

Dr. **VUCSKIOS GYULA.**

Meghívó.

A **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** Nagyváradon 1910. január 24-én tartja meg rendes évi közgyűlését. A közgyűlésre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja.

Nagyvárad, 1910. január 15-én.

Az igazgatóság.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYAI:

a) Az igazgatóság jelentése és ennek kapcsán a felügyelő-bizottság véleményes jelentése az általa megvizsgált üzleti könyvek és számadások vezetéséről illetve kiállításáról a felmentvény megadásának kérdése.

b) A második évtársulati üzletrészek utáni meghatározása.

c) Felügyelő bizottság és választmány választása

d) A szövetkezet bármely tagja által a közgyűlést 5 nappal megelőzőleg írásban benyújtott indítványok tárgyalása.

Belépési felhívás

a VIII. évtársulatba.

A Belvárosi Takarékpénztár kebelében Nagyváradon alakult **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** január elsején 8-ik évtársulata megnyílt. Mindenki tetszésszerinti számban jegyezhet üzletrészeket s minden üzletrész után hetenként 20 fillér fizetendő, melynek összege a három év elteltével a felmerülő haszonnal együtt fog ez üzletrészeseknek visszafizettetni.

A szövetkezet célja a takarékoságot előmozdítani s a tagok hiteligenyeit kielégíteni. Szövetkezetünk tehát amellet, hogy a *takarékosság ügyét szolgálja*, tagjainak betéteik négyötöd része erejéig *kölcsönt is nyújt*

Vidéki tagok a heti befizetéseket postai befizetési — lapok után teljesíthetik.

Felvételi díj üzletrészenként 10 fillér s az első heti befizetés után mindenki megkapja a saját nevére kiállított betéti könyvecskét.

Szövetkezetünk igen tisztelt tagjait, valamint mindazokat, kik szövetkezetünknek tagjai óhajtanak lenni, felkérjük, hogy a felvétel iránt intézeti helyiségünkben (Rákóczi-ut Barts, Óvári palota) bármikor jelentkezni sziveskedjenek.

A **Belvárosi Takarékos és Hitelszövetkezet** igazgatósága.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet Kossuth-u. 4. sz.

1910. január 1-én megnyitja

15-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszésszerinti számu törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk utján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson. Kölcsönök adatnak: a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül; b) ingatlanokra; c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra; d) megfelelő kezeség mellett váltóra, kötelezvényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenként 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetéti könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítanak. A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek. A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Tisztelettel

„a Polgári takarékos- és segély-szövetkezet“ igazgatósága.

Herczegh Zoltán

asztalos, Szalárdi-utca 17 ik szám.
(közel az EMKE palotához.)

Elvállal egy egyes butordarabok, mint egész lakberendezések készítését a legegyszerűbből művészi kivitelig. Műipari tervek jutányosan készíttetnek.

ANTIK BUTOROK

javítását és tisztítását szintén elvállalom, úgy a szokásos kivitelben, mint **saját találmányu** törv. védett fényezéssel, mely minden létező fényezést, (politurózást) lényegesen felülmul. Teljesen vizálló mattolás (matt butor fényezés) egyedüli készítője Magyarországon. — Mintákkal és részletes felvilágosítással készséggel szolgálók.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLATOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

*zel gyomor:ese:hólyagis
bélbántalmaknál oalor
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.*

Kapitány **Wurst József** (főszerecsen- és ásványviz kereskedés) ten N. Várad, Rákóczi-ut 7.

Meghívó.

A »Gazdasági és Iparbank« nagyváradai részvénytársaság 1910. évi február hó 2-án délelőtt 10 órakor tartja saját üzlethelyiségében

XIX. évi rendes közgyűlését

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívhatnak.

TÁRGYSOROZAT:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.

2. Az 1909. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.

3. A felügyelő bizottság és napi-biztosok díjazásának megállapítása.

4. A felügyelő-bizottság és 8 igazgató tanácsos választása.

Nagyvárad, 1910. január 13.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző nap déli 12 óráig legalább négy héttel előbb már nevére írt részvényeit az intézetnél letenni.

Hogy mily szenzációs, olcsó árak
vannak ezidén

Leitner Márton

országos hírű

női divatházában,
Nagyvárad, Zöldfa-u. 5.

(Saját ház)

meggyőződhetik, ha elfárad
oda s azt megtekinti.

Árak, minőségek és választék

versenyen kívül

Szigoruan szabott árak

Kreton eddig 30 kr,	karácsonyi ára 19 kr.
Mosó delain eddig 35 kr,	„ ára 21 kr.
Francia delain eddig 80 kr,	„ ára 50 kr.
Ruha vászon eddig 65 kr,	„ ára 37 kr.
Moire-selyem eddig 170 kr,	„ ára 85 kr.
Mosó barchet eddig 30 kr,	„ ára 19 kr.
Flanel parkett eddig 40 kr,	„ ára 27 kr.

Minden egyszín divat ruhakelme

120 cm. széles eddig 90 kr,	karácsonyi ára 35 kr.
Kamgarn eddig 120 kr,	„ ára 75 kr.
Ferde csiku szövet eddig 180 kr,	„ ára 95 kr.

Angol divat-kelmék ugy
teli, mint tavaszi elsőrangú
minőségek 80, 90 kr és 1 forint.

Selyem, szövet és barchet-maradékok oly
feltűnő olcsón, mint eddig még soha!
Nagyváradon ily szenzációs olcsó

alkalmi

vásár még nem
: volt. :

Szövet és selyem maradékok
feltűnő olcsó árban. Karácsonyi
ajándékokra alkalmas cikkek
potom áron. Fej és zsebken-
dők, sálak, boák és férfi fehér-
neműekben, vászon és asztal-
neműekben.

— Szőnyegek —

ágyterítők, függönyök és ösz-
szos szoba berendezési cikkek
nagy választékban és legolcsóbban.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
élesdi erdőseinkben

termelt tűzifa
szállítását és eladását

■ ■ megkeztük ■ ■
s ajánljuk vagononként
■ és méterenként ■

I-ső osztályu

■ bükkhasáb tűzifánkat ■

és vágott fát házhoz is szállítva.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi
irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.)
és Friedl és Társához Te-
leky-u. 16. Telefon 914.

— Telefon 814. —

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerű
Fatelítő r.-t Nagyváradon.

— Teljesen új áru! —

Van szerencsémértesíteni, hogy a
Teleki-utca 10. szám alatt
órás s látszerészeti
üzletemet megnyitottam.

Tisztelettel:

:: Weinstock Fülöp ::

órás és látszerész,

Nagyvárad, Teleki-utca 10. sz. a.

SZABÓ JÁNOS

urli divat szabó és egyenruha készítőnél
a legdivatosabb szövetek dus válass-
tékban vannak felhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.
Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol
minden szoba- és konyha-butor raktáron van
Vesz és elad kevésbé használt butorokat. Bu-
tor tisztítást és szakszerű javításokat a legol-
csóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése
előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a
tenu céget felkeresni.

Egyszeri használat meggyőz min-
denkit, hogy a

Gyöngy Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy
hideg, kemény vagy lágy, gyorsan
és erősen habzik; könnyen hatol a
szövetbe, MEGLEPŐ GYORSAN
OLDJA A SZENNYET, anélkül, hogy
a szövetnek legkevésbé is ártalmára
volna, teljesen tiszta és ment maró
anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers
anyagok legmondosabb kiválasztásá-
nak köszönheti.

A Gyöngy Szinszappan

mindig egyenlő minőségben lesz elő-
lítottva.

Használata minden tisztítási célra
és mindennemű mosáshoz a leg-
kiadósabb.

A Gyöngy Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen
megtakarít IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.

A Gyöngy Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-
utca) ezenkívül a mosószappanok
minden faja (debreceni, szegedi,
csont, márvány, legfinomabb beretva-
szappan stb.) valamint KÓKUSZSIR,
CSÓ és LEVESTÉSSTÁK a legkisebb
mennyiség vételnél is EREDETI
GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.

ROPS

**biztonsági gyors-
főző. Tűzveszély
kizárva.**

**Ha felborul, elalszik. — Szesz ki
nem folyhat.**

Szesz fogyasztásban igen takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cik-
keket árusító üzletekben.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk
fordulni.

Képes prospectus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv. Társ.

BDAPEST, V. Külső Váci-ut

Helybeli elárúsító:

Tarsoly és Risztó.

FLONTA MIHÁLY

építő vállalkozó

Telep és iroda **Pereces-utca 9.**

Elvállal: templom, iskola, kör-
jegyzőség és mindennemű magán-
épület tervezését és építését.

Cement gyártmányok állandóan
vannak raktáron, megrendelések el-
fogadhatók.

Allandó műsirkő raktár.

Költségvetéssel készséggel szolgál.

Értesítés.

A Leszámitoló és Jelzálogbank részvény-
társaság igazgatósága 1909 november 20-án
tartott közgyűlésén hozott határozata értelmé-
ben a társaság részvénytőkéjét 300000 ko-
ronával

1.800.000 koronára

azaz egymilliónyolkszázezer koronára felemeli a
következő módokat mellett:

1. Kibocsátanak 1500 drb új részvényt
200 korona névértékkel.

2. Minden új részvényért a részvénytőkére
200 korona, a tartaléktőkére 100 korona ösz-
szesen tehát 300 korona fizetendő. Azonfelül a
részvénykiállítás és illeték fejében 3 korona.

3. A részvények értékében a jegyzéskor
50 százalék azaz 150 korona fizetendő, míg a
másik 50 százalék azaz 150 korona, valamint a
3 korona kiállítás díj legkésőbb 1909 decem-
ber 31-ig. Ezen időpontig a befizetett összegek
után 5 százalék kamat térül vissza, míg a ké-
sedelmez fizetők 1910 január 1-től számított 6
százalék kamatot tartoznak fizetni.

4. A részvényesek az új részvényekre elő-
vételi joggal bírnak s pedig aképen, hogy 5
drb. régi részvényre 1 új részvény jegyezhető

5. Az új részvények a régiekkel minden-
ben egyenlők s már az 1910 üzletév jövedel-
mében részesednek.

6. A részvényesek elővételi jogukat rész-
vényeik bemutatásával 1909 évi december 15
napjáig bezárólag gyakorolhatják. — míg a
részvényjegyzés zárhatórideje 1909 december
20. napja.

Magyvárad, 1909 november 20.

**A Leszámitoló és Jelzálogbank r.-t.
igazgatósága.**

FOGORVOSI

és fogtechnikai

RENDELŐINTÉZET

Nagyvárad

Rlmanóczy-utca 4. (Guttman-ház) I. em.

Dr. Döri Ferenc

fogorvos.

Papp Dezső

American Dentist.

Rendelés hétköznapokon:

d. e. 8—12-ig, d. u. 2—5-ig.

Vasárnap és ünnepnapokon 9—12-ig.

TELEFON 363

TELEFON 363.

Meghívás.

A »Mezőgyáni Takaré- és Önszegélyző-Egy-
let mint szövetkezet« 1910. január hó 30-án
délután 3 órakor tartja meg a szövetke-
zet üzleti helyiségében (Templom-utca
84. szám.)

I. rendes évi közgyűlést,

melyre a tagokat az alapszabályok §-a
értelmében meghívom.

TÁRGYSOROZAT:

1. 1909. évi üzleteredményről szóló je-
lentések tárgyalása.
2. Zárómódások megvizsgálása és a
felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta nyereségről való határozat.
5. Az igazgató-választmány 12 tagjá-
nak választása.
6. A felügyelőbizottság 5 tagjának vá-
lasztása.
7. Esetleges indítványok.

Az 1909. évi december 31-én a tagok
száma: 153, üzletrészeinek száma 444 volt;
az év folyamán belépett: 160 tag 455 üzlet-
részrel, kilépett 7 tag 11 üzletrészrel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált
mérleg- és nyereség-számla a szövetkezet helyi-
ségében kifüggesztetett és bárki által meg-
tekinthető.

Kelt Mezőgyán, 1910. január 15.

Ladányi János,
igazgató-elnök.

Pénz.

Olcsó

tőketörlesztéses kölcsönt

10—75 évre folyósít, ugyszintén régi
drágább kamatu kölcsönöket kicserél,
convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Hazak, szőlők, földbirtokok

örök árban való **adás-vételét** vagy
bérletét a legsikeresebb eredmén-
nyel közvetít.

Földbirtokok parcellázását

saját költségére elvállalja és financiroza.

Faludi Ignác,

volt takarékpénztári titkár,
bankbizományi és hitelforgalmi iroda
Nagyvárad, Mészáros-utca.

27

Telefon szám 424.

Hirdetmény.

»A GAZDASÁGI ÉS IPARBANK NAGYVÁRADI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG«
1909 évi december hó 20-án tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy
a jelenleg 600,000 koronányi rendes tartalékalaphól 450,000 korona a rész-
vénytőkéhez csatoltassék, a jelenleg 400 K névértékű részvények pedig ennek
megfelelően 700 K névértékű részvényekkel cseréltesse ki.

Továbbá elhatározta a közgyűlés, hogy az eként 1,050,000 K-ra
emelkedett részvénytőkéket 1500 drb egyenként 700 K névértékű újabb részvény
kibocsátása által 2, 100,000 K-ra felemeli és ezen új kibocsátású részvé-
nyekre a régi részvények birtokosainak elővételi jogot biztosít a következő
feltételek mellett:

1. Minden régi részvény egy új kibocsátású részvény átvételére jözo-
sit. Ezen új részvények az 1910-ik év üzleteredményében a régi részvények-
kel teljesen egyenlő mértékben részesednek.

2. Az átvételi árfolyam 750 K. melyből 700 K a részvénytőkéket,
50 K pedig a rendes tartalékalapot illeti. Azonfelül fizetendő ennek az ösz-
szegnek 1910 január 1-től a befizetés napjáig járó 6 százalék kamata és a
bélyegilleték.

3. A befizetés nyolc részletben is teljesíthető és pedig: 100 K az
elővételi jog gyakorlásakor, 100 K 1910 február hó 15-ig, 100 K 1910 márci-
us hó 15-ig, 100 K 1910 április hó 15-ig, 100 K 1910 május hó 15-ig,
100 K 1910 június hó 15-ig, 100 K 1910 július hó 15-ig, 50 K 1910
augusztus hó 15-ig.

Felhívjuk ennél fogva mindazon részvényeseket, kik az ujonnan kibocsátandó részvényekre
az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket 1910 január hó 31-ig az intézet pénz-
táránál lebélyegzés véget mutassák be és az átveendő részvényekre eső befizetéseket teljesítsék,
mert ezen határidő letelte után az elővételi jog többé nem gyakorolható és az át nem vett
részvények elhelyezése iránt az igazgatóság fog intézkedni.

Nagyvárad, 1909. december hó 21-én.

== A Gazdasági és Iparbank Részvénytársaság Igazgatósága. ==

= Kályha kiállítás =

hosszanégo **METEOR** kályhákból, kályhatálcák, előtétek, faládák, széntartók, kályhaellenzők, paravánok legszebb kivitelben. Valódi porosz fűtőszén

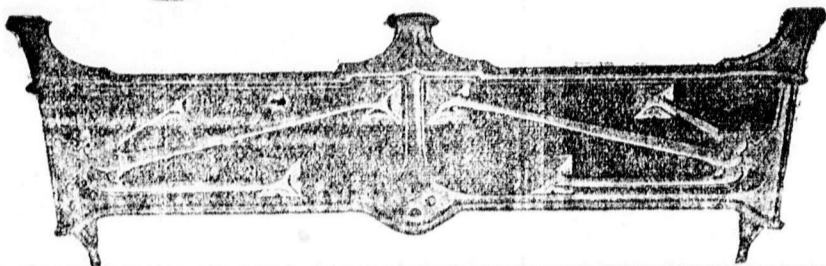
Telefon 390 sz.

Tarsoly és Risztó

különlegességü vaskereskedésében, Rákóczi-ut.

M. KIR. LŐPORÁRUDA

és mindennemü töltények raktára.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig leszállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

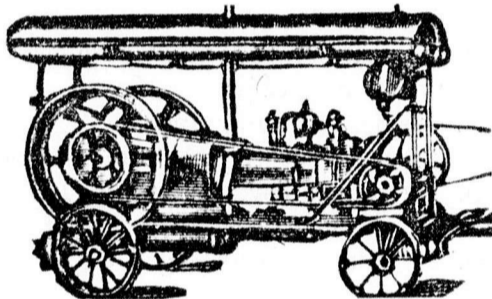
Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Gazdák!

Ha elsőrangú gépet akarnak venni, kérjenek árj-gyűzékert európaszerte hírneves magánjáró és vontató benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészlet!

Benzinmotoros kötőrő, faaprítópépek vontatásra és magánjáró szerkezettel. Stabil benzinmotorok!! Szívógáztelepek.

Kellner és Schanzer
Budapest, V. ker., Aulich-utca 2. sz.

Sürgönyeim: >Világosság< Budapest.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek és Frisch

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi csengőket és telefonokat. Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

BENEDEK ÉS FRISCH.

Lapkihordó nők

fix fizetéssel felvétetnek
a Tizán'ul kiadóhivatalában

LÖRINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Gramofon javítások

mérsékelt árért szakszerűen és felelet mellett. Le-
mezek mindkét oldalon bejátszva 2 koronától feljebb.
Folyton raktáron új felvételek.

Eredeti belga fegyverek, töltények, vadász-táskák
nagy választéka.

A Központi Takarékpénztár

r. t. 1909. évi zárszámadása.

Mérleg-számla.

Vagyon	korona		fill		Teher	korona		fill	
Pénztár készlet — — — — —			134857	40	Részvénytőke — — — — —			2000000	—
Váltó kölcsönök — — — — —			8359804	32	Tartalék — — — — —			225000	—
Jelzálog-kölcsönök: — — — — —			157529	26	ez évi hozzájárulással 275.000				
Előleg kölcsönök értékpapirokra —			22710	—	Betétek — — — — —			4935911	69
Folyó számla kölcsönök — — — — —			2186965	89	Folyó számla hitelezők — — — — —			944441	92
Értékpapírok: Jegyzék szerint — —			768382	76	Visszleszámított váltók — — — — —			3429430	61
Intézeti ház — — — — —			245000	—	Hátralékos betét kamatadó, ille-				
Váltó ürlap, bélyeg stb. — — — — —			1569	64	ték, stb. — — — — —			11727	72
Előre fizetett visszleszámítási ka-			16948	—	Fel nem vett osztalékok — — — — —			1300	—
matok — — — — —					A jövő év javára beszédett kamatok			85267	55
					Nyereség áthozat mult évről — —	5212	96		
					Ez évi tiszta nyereség — — — — —	255474	82	260687	78
			11893767	27				11893767	27

Nyereség és Veszteség-számla.

Veszteség:	korona		fill		Nyereség:	korona		fill	
Kamatok:					Nyereség áthozat mult évről — —			5212	96
betét, folyószámlai és visszle-					Kamatok:				
számítási kamat — — — — —	334596	06			váltó, folyó számla, értékpapir,				
Tiszti fizetések, napibiztosi díj,	55839	—			jelzálog és előlegkölcsön után	701530	20		
irodabér, üzleti költségek — — — —	66948	75			és vegyes bevételek, jutalékok	16889	—		
Adók, illetékek — — — — —	17443	75	474827	56	Ez évi házbérjövedelem — — — — —	3604	35		
Leírások — — — — —	5212	96			Leírásból befolyt — — — — —	8278	83	730302	38
Nyereség a mult évről — — — — —	255474	82	260687	78	Értékpapir árfolyam nyereség — —				
Ez évi tiszta nyereség — — — — —									
			735515	34				735515	34

Nagyvárad, 1909. december 31.

A pénztárért:
Kövér István
pénztáros.

A könyvelésért:
Kormos József
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Dr Fássy Lajos
elnök.

Breider Armin
Kövér Endre
Dr Grósz Menyhért
Nagy Márton

Grósz Zsigmond
Rendes Vilmos
Telegdi József
Zathureczky István

Dr Popper Akos
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Dr Matolay Károly
elnök.

Biszterszky Iván
Hunyady Ferencz
Léderer Márton

Darvas Imre
Dr Kopper Adolf
Rosenberg Issó

Első Nagyvárad Vas- és Rézbutorgyár

Nagyvárad, Szacsavay-utca 17. és Kapuczinus-utca 5. sz.

Készít mindennemű

vas- és rézbutorokat

a legegyszerűbbtől a legdizesebb kivitelig. **Hálószoba butorokat sárgaréz**ből, angol minta szerint, amelyeket nem kell tisztítani és *állandóan megtartják rendes fényüket.* **Szabalmazott féregmentes** **sedronyágybetéteket** a legszolidabb árak mellett. — Használt rézbutorok ujonnan való átalakításra felvállal-
tatnak olcsó áron. Tisztítani nem kell, mert a fényt állandóan megtartják.

Lohr Mária

ezelőtti KRONFUSZ

csipke-, vegytisztító és kelmefestő
Budapest, VII. Baross-utca 85. sz.

FIÓKOK:

VI., Eskü ut 6. (Klotild-palota.)

VI., Andrassy-ut 16.

VI., Teréz-körut 39.

V., Harmincad-utca 4.

VIII., József-körut 2.

IX., Calvin-tér 9. sz.

Vidéki megbízások gyorsan és
gondosan teljesítettek.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár részvénytársaság 1909. december 5-én tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 2500 darab új 200 koronás n. é. részvény kibocsátása által egy millió koronáról

egymillió ötszáz ezer koronára emeli fel.

Ezen új 2500 darab részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 210 korona vételárban bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 10 korona a rendes tartalékalaphoz csatoltatik. 2. Minden 2 régi részvény birtokosának egy új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 210 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítási díj címén megfizetni. 3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1909. december 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak 1909. december 20-ig darabonként 70 koronát, 1910. január 10-ig 70 koronát, 1910. január 20-ig 73 koronát az intézet pénztáránál készpénzben kifizetni, mely összegből az 1909. december 31-ig befizetett összegek után az intézet 5 százalékos kamatot térít meg; ellenben az 1910. január 1 után befizetett összegek után a

részvényesek 1910. január 1-től a fizetés napjáig 6 százalékos kamatot tartoznak megfizetni.

Az új részvények 1910. január 1-től kezdve az üzleti haszonban részesülnek. Felkérjük ennélfogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsájtandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent-
kitűzött záróhatáridőig, vagyis **1909. december 20-ig** az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1909. december 5.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság igaz-
gatósága.

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.

Betétek után tiszta

5%

kamatot fizet.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Műipari kiállítás.

Iparművészeti tervezések.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba

Nagyvárad.

Kossuth (Sas-u.) 7.

Polgári butorok.

Jutányos árak.